

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÊ MINH NGỌC

**NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ NGHÈO
VÀ GIẢM NGHÈO Ở TỈNH YÊN BÁI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÍ

THÁI NGUYÊN, 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÊ MINH NGỌC

**NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ NGHÈO
VÀ GIẢM NGHÈO Ở TỈNH YÊN BÁI**

Chuyên ngành: Địa lí học

Mã số: 60310501

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÍ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. NGUYỄN VIỆT TIẾN

THÁI NGUYÊN, 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi, các số liệu trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng. Kết quả trong luận văn chưa được công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào khác.

Tác giả

Lê Minh Ngọc

LỜI CẢM ƠN

Với lòng biết ơn sâu sắc và tình cảm chân thành, tôi xin chân thành cảm ơn T.S. Nguyễn Việt Tiến, người đã hướng dẫn tận tình cho tôi trong suốt quá trình học tập nghiên cứu và hoàn thành luận văn .

Tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới các thầy cô giáo trong khoa Địa lí, Phòng Sau đại học, Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, đã tạo điều kiện giúp đỡ để tôi hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn văn phòng UBND tỉnh Yên Bái, Sở Lao động - Thương binh và xã hội tỉnh Yên Bái, Cục thông kê Tỉnh, Sở kế hoạch đầu tư, Chi Cục Dân Số Và KHHGD Tỉnh Yên Bái, bạn bè đồng nghiệp, người thân trong gia đình, các bạn học viên cao học lớp Địa Lí K20 đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình làm luận văn của mình.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2014

Học viên:

Lê Minh Ngọc (Khóa học 2012 - 2014)

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt	vi
Danh mục các bảng	vii
Danh mục các hình	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Phạm vi và giới hạn nghiên cứu	5
4. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	5
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu	6
6. Đóng góp mới của luận văn	8
7. Bố cục của luận văn	9
Chương 1.	10
TỔNG QUAN CHUNG VỀ NGHÈO VÀ GIẢM NGHÈO	
1.1. Khái quát chung về nghèo	10
1.1.1. Định nghĩa về nghèo	10
1.1.2. Phân loại nghèo	14
1.1.3. Nguyên nhân nghèo	15
1.2. Chuẩn nghèo trên thế giới và Việt Nam	16
1.2.1. Chuẩn nghèo trên thế giới	16
1.2.2. Chuẩn nghèo ở Việt Nam	17
1.3. Thực trạng nghèo, giảm nghèo ở Việt Nam và Trung du miền núi phía Bắc	19

1.3.1. Ở Việt Nam	19
1.3.2. Ở vùng TDMNPB	23
Tiểu kết chương I	25
Chương 2.	26
THỰC TRẠNG NGHÈO VÀ GIẢM NGHÈO Ở TỈNH YÊN BÁI	
2.1. Đặc điểm môi trường tự nhiên, dân cư, xã hội, kinh tế tỉnh Yên Bái	26
2.1.1. Vị trí địa lí (VTĐL) và lãnh thổ	26
2.1.2. Điều kiện tự nhiên	28
2.1.3. Điều kiện kinh tế - xã hội	35
2.1.4. Thực trạng phát triển kinh tế	42
2.1.5. Đánh giá chung	43
2.2. Thực trạng và nguyên nhân nghèo ở Yên Bái	45
2.2.1. Một số chính sách và dự án XĐGN ở tỉnh Yên Bái	45
2.2.2. Thực trạng nghèo và giảm nghèo ở Yên Bái	52
2.2.3. Kết quả chỉ tiêu đánh giá nghèo ở tỉnh Yên Bái	59
2.2.4. Nhận xét về công tác giảm nghèo tỉnh Yên Bái từ 2006 đến nay	67
2.2.5. Nguyên nhân nghèo ở Yên Bái	73
Tiểu kết chương 2	76
Chương 3.	78
NHỮNG GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO Ở TỈNH YÊN BÁI	
3.1. Cơ sở đưa ra giải pháp giảm nghèo ở tỉnh Yên Bái	78
3.1.1. Tổng quan chính sách đã ban hành của Đảng, Nhà nước về vấn đề XĐGN	78
3.1.2. Định hướng PTBV ở Việt Nam	81
3.1.3. Quan điểm, mục tiêu trong công tác giảm nghèo ở tỉnh Yên Bái	86
3.2. Một số giải pháp hướng tới giảm nghèo ở tỉnh Yên Bái	88
3.2.1. Nhóm giải pháp Quy hoạch và phát triển kinh tế	88

3.2.2. Nhóm giải pháp về phát triển cơ sở hạ tầng	90
3.2.3. Nhóm giải pháp về cơ chế chính sách	92
3.2.4. Giải pháp tuyên truyền	95
3.2.5. Một số giải pháp khác	95
3.3. Kiến nghị	97
3.3.1. Đối với nhà nước	97
3.3.2. Đối với cơ quan địa phương	98
3.3.3. Đối với từng hộ gia đình	98
<u>Tiểu kết chương 3</u>	98
KẾT LUẬN	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO	102
PHỤ LỤC	104

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

TỪ	NGHĨA
CNTT	Công nghệ thông tin
DTTS	Dân tộc thiểu số
ĐBKK	Đặc biệt khó khăn
ĐKTN	Điều kiện tự nhiên
H	Huyện
CNH- HĐH	Công nghiệp hóa- Hiện đại hóa
KHCN	Khoa học công nghệ
LĐTBXH	Lao động thương binh và xã hội
PTBV	Phát triển bền vững
TDMNPB	Trung du miền núi phía Bắc
THPT	Trung học phổ thông
TNTN	Tài nguyên thiên nhiên
TX	Thị xã
LHQ	Liên hợp quốc
VTĐL	Vị trí địa lý
WB	Ngân hàng Thế giới
XĐGN	Xoá đói giảm nghèo
KT-XH	Kinh tế - xã hội

DANH MỤC CÁC BẢNG

Tên bảng		Trang
Bảng 1.1	Thu nhập bình quân đầu người ở Việt Nam giai đoạn 2004 - 2010	20
Bảng 1.2	Tỉ lệ hộ nghèo ở Việt Nam giai đoạn 2004 - 2010	20
Bảng 1.3	Hệ số Gini giai đoạn 2004 - 2010	22
Bảng 1.4	Thu nhập bình quân đầu người một tháng theo giá thực tế	24
Bảng 2.1	Các đơn vị hành chính của tỉnh Yên Bái, năm 2012	26
Bảng 2.2	Nhiệt độ trung bình của các trạm khí tượng tỉnh Yên Bái giai đoạn 1999 – 2011	29
Bảng 2.3	Lượng mưa trung bình các trạm khí tượng tỉnh Yên Bái giai đoạn 1999 – 2011	29
Bảng 2.4	Số giờ nắng của các trạm khí tượng tỉnh Yên Bái giai đoạn 1999 – 2011	30
Bảng 2.5	Độ ẩm trung bình của các trạm khí tượng tỉnh Yên Bái giai đoạn 1999 – 2011	30
Bảng 2.6	Dân số trung bình phân theo thành thị, nông thôn giai đoạn 2005 - 2012	35
Bảng 2.7	Tình hình cấp phát, huy động vốn Chương trình 135 (giai đoạn II)	50
Bảng 2.8	Tỉ lệ hộ nghèo tỉnh Yên Bái giai đoạn 2006 - 2013	54
Bảng 2.9	Sự phân hóa nghèo phân theo huyện, thị tỉnh Yên Bái năm 2012	56
Bảng 2.10	Tỷ lệ hộ nghèo của 02 huyện nghèo theo Nghị quyết 30a/2008/NQ-CP năm 2012	57
Bảng 2.11	Phân hóa nghèo theo dân tộc tỉnh Yên Bái, năm 2012	58
Bảng 2.12	GDP, GDP/người của Yên Bái giai đoạn 2005 - 2012	60
Bảng 2.13	Thu nhập bình quân đầu người phân theo thành thị, nông thôn tỉnh Yên Bái	61
Bảng 2.14	Các nguồn chi tiêu tỉnh Yên Bái giai đoạn 2005 - 2012	62
Bảng 2.15	Một số chỉ tiêu về chăm sóc sức khỏe	62
Bảng 2.16	Số cơ sở y tế, số giường bệnh tỉnh Yên Bái	64
Bảng 2.17	Hộ nghèo đang sử dụng nước sạch tỉnh Yên Bái, năm 2012	67
Bảng 2.18	Tỉ lệ hộ nghèo phân theo huyện, thị tỉnh Yên Bái giai đoạn 2006 - 2013	71

DANH MỤC CÁC HÌNH

Tên hình		Trang
Hình 1.1	Tỉ lệ hộ nghèo phân theo vùng năm 2010	23
Hình 2.1	Bản đồ hành chính tỉnh Yên Bái	27
Hình 2.2	Mật độ dân số theo huyện, thị tỉnh Yên Bái năm 2012	35
Hình 2.3	Cơ cấu thành phần dân tộc tỉnh Yên Bái, năm 2012	36
Hình 2.4	Cơ cấu ngành kinh tế tỉnh Yên Bái giai đoạn 2005 — 2012	42
Hình 2.5	Bản đồ hiện trạng nghèo tỉnh Yên Bái năm 2012	53
Hình 2.6	Tỉ lệ hộ nghèo phân theo thành thị, nông thôn tỉnh Yên Bái giai đoạn 2006-2012	55
Hình 2.7	Thu nhập bình quân đầu người phân theo huyện, thị năm 2012	60
Hình 2.8	Tốc độ giảm nghèo tỉnh Yên Bái giai đoạn 2011-2013	72